

Ett måste för varje kvinnokliniks bibliotek

Bruce L Flamm, Edward J Quilligan, eds. **Cesarean section. Guidelines for appropriate utilization.** 278 sidor. New York–Berlin–Heidelberg: Springer Verlag, 1995. Pris DM 96. ISBN 3-540-94238-6.

*Recensent: docent Thorkild F Nielsen, mödrahjälsövers-
läkare, Centrallasarettet,
Borås.*

Kejsarsnittsfrekvensen har ökat mycket kraftigt sedan 1970-talet i de flesta västliga länder. I Sverige har frekvensen under denna tid mer än fördubblats, och knappt var åttonde förlossning sker idag den abdominella vägen.

I USA har frekvensen ökat än mera, och av i genomsnitt fyra miljoner förlossningar per år sker nu en miljon via kejsarsnitt. Ovanstående utveckling med en kraftig ökning av ett så komplicerat abdominellt ingrepp som kejsarsnitt, utan att man kan påvisa någon positiv effekt i form av minskad neonatal sjuklighet och/eller dödlighet, är troligen utan parallellitet i den medicinska historien. En objektiv värdering av vilken kejsarsnittsfrekvens som medicinskt sett kan anses som optimal för såväl moder som barn är därför den största utmaning som den obstetriska professionen står inför.

Efterlängtd av obstetrikern

»Cesarean section. Guidelines for appropriate utilization» av 21 författare har redigerats av två amerikanska obstetrikern, Bruce L Flamm och Edward J Quilligan. Boken är mycket efterlängtd av alla inom den obstetriska disciplinen, dels beroende på de stora etiska och medicinska problem som stegring i kejsarsnittsfrekvensen har medfört, dels på grund av att det inte har funnits en liknande bok tidigare.

Imponerande djup och bredd

Redigeringen har skett på ett utomordentligt utförligt sätt. Samtliga kapitel är av mycket hög kvalitet med imponerande djup och bredd. Många är de kontroversiella områden som diskuteras, t ex vaginal förlossning efter tidi-

NYA BÖCKER

gare kejsarsnitt, vaginal förlossning av barn i sätesändläge kontra förlossning via kejsarsnitt, diagnostik av hotande syrebrist hos barnet under pågående förlossning och indikationer för kejsarsnitt i dessa fall.

De flesta kapitel innehåller välskrivna förslag till rutiner angående handläggning av komplicerade förlossningar för att motverka onödiga kejsarsnitt. Författarna delar frikostigt med sig av egna erfarenheter av hur man har lyckats minska sectiofrekvensen vid de egna medicinska enheterna med bibehållen säkerhet för barnet. Detta är närmast heroiskt i ett samhälle som det amerikanska, där stämningar av läkare inför domstol för mistänkt felbehandling duggar tätt och där kejsarsnitt är ett säkert förlossningssätt för obstetrikerna att undvika åtal. Vidare har man kraftiga, ekonomiska incitament för att ha en hög kejsarsnittsfrekvens för såväl den enskilde läkaren som det aktuella lasarettet, då man får mer än dubbelt så mycket betalt för att utföra ett kejsarsnitt än för en vaginal förlossning. En minskning av kejsarsnittsfrekvensen med 1 procent skulle medföra en nettobesparing på 68 miljoner dollar per år.

I tillägg till de rent kliniska avsnitten finns även utmärkta kapitel angående etiskt övervägande i samband med kejsarsnitt samt förslag till hur man hanterar en problematik där patienten begär kejsarsnitt utan att det finns medicinsk indikation för detsamma.

»Amerikanska sjukan»

I mitt tycke finns det absolut inga som helst svaga punkter i denna bok. Högpunkten är

kapitlet om vaginal förlossning efter tidigare kejsarsnitt, skrivet av Bruce L Flamm. Kapitlet är såväl informativt som mycket spirituellt skrivet. Speciellt det medikolegala klimatet i USA beskrivs på ett utomordentligt belysande sätt. Bland annat refererar han till olika rättsfall som han har varit involverad i som expertvittne.

I en amerikansk obstetrisk lärobok, »Williams' obstetric», har man en konservativ syn på användning av oxytocin som väckstimulerande medel och rekommenderar stor försiktighet. Något som modern vetenskap inte ger underlag för vid adekvat och noggrant kontrollerad administration. Emellertid hänvisar amerikanska jurister ofta till just denna lärobok vid rättsfall orsakat av förlossningskomplikationer och där man under förlossningen har använt oxytocin.

Boken refererar ett slående utlåtande från en advokat om vad som egentligen ligger bakom många rättsfall: »that oxytocin put all his children through college».

I sanningen ett skrämmande perspektiv även för länder som ännu inte drabbats av den »amerikanska sjukan» med en juridisk storindustri i form av urskillningslös stämning av medicinsk personal inför domstol med ekonomisk vinning som enda syfte.

Baslitteratur för varje gynekolog

Sammanfattningsvis ger boken inte svar på exakt vilken kejsarsnittsfrekvens som kan anses som medicinskt optimal. Boken är emellertid ett utomordentligt bra verktyg i handen på den obstetriska professionen för såväl självvrannsak som optimal handläggning av olika förlossningskomplikationer. Boken visar på ett entydigt sätt att det finns en stor fara i övertro på att kejsarsnitt kan och skall lösa alla obstetriska problem. Det är möjligt att man kan lösa alla obstetriska problem på ett enklare och lättare sätt med sectio i en akut situation. Men det kan uppstå problem som är ännu större i form av svåra, såväl maternella som fetala komplikationer efter kejsarsnitt.

Denna bok är därför ett absolut måste i varje kvinnokliniks bibliotek. Vidare bör den ingå i baslitteraturen för varje

gynekolog som på något sätt är inblandad i förlossningar eller mödrahjälsövård. Den bör även på det starkaste rekommenderas att ingå i litteraturvalet för ST-läkare. Det är både etiskt oförsvarligt och medicinskt farligt om denna bok inte får en mycket framträdande plats inom svensk obstetrik; en plats som boken i allra högsta grad förtjänar. •

Praktiska råd för jourhavande kirurger

P R Hambly, M C Sainsbury. **Perioperative management for house surgeons.** 280 sidor. Oxford: BIOS Scientific Publishers Limited, 1996. Pris £ 17.95. ISBN 1-85996-185-1.

Recensent: docent Johannes Järhult, klinikchef, magtarmcentrum, Ersta sjukhus, Stockholm.

I förordet till denna kompendiellnande bok för jourhavande kirurger skriver författarna, bäge verksamma som anestesiologer i England: »Vi har inte inkluderat kirurgi i den här boken. Det beror i första hand på att vi inte kan någon...

Befriande akademisk

Denna befriande brist på akademisk högtidlighet går som en röd tråd genom texten och gör läsningen lättsam trots ett ganska kompakt och koncentrerat faktaunderlag. Bristen på högtidlighet är mer än väl kompenserad av en mångfald av praktiska råd för att lösa de situationer där akuta/halvakuta patientproblem uppstår inom till exempel nutrition, kardiopulmonell funktion, syra-basbalans, smärtbehandling.

Vad jag kan förstå är de rekommenderade behandlingsprinciperna likvärdiga med skandinavisk praxis; för den svenske läsaren är det väl endast en del generiska läkemedelsnamn som känns lite främmande. Jag tror därför att många läkare under utbildning kan finna den här boken värdefull.

Allmängiltigt om möten i vården

I ett inledande kapitel om kommunikation skriver författarna underhållande allvarligt om sin syn på olika möten inom sjukvården: läkare–patient, lä-